EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 11.3.2008
KOM(2008) 133 lõplik

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE, EUROOPA PARLAMENDILE NING EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE

Standardimise osakaalu suurendamine Euroopa uuendustegevuses

1. SISSEJUHATUS

Euroopa Liidu tööhõive ja majanduskasvu strateegias nägid Euroopa Liidu Komisjon ja Euroopa Liidu Nõukogu standardimist kui peamist uuendustegevuse edendamise vahendit. 4. detsembril 2006 kokku tulnud konkurentsivõime nõukogus, mille järeldustes[1] käsitleti uuendustegevuse teemat, rõhutati Euroopa standardimissüsteemi tugevdamise vajadust ja kutsuti komisjoni üles tegema ettepanekuid meetmete kohta, mida asjaomased sidusrühmad peavad süsteemi reformimiseks ja täiustamiseks võtma. Euroopa Parlament rõhutas oma uuendustegevuse strateegia resolutsioonis[2] standardite tähtsust uuendustegevuse poliitikas.

Käesolev teatis on vastus nõukogu üleskutsele ja selles keskendutakse standardimise osakaalu suurendamisele uuendustegevuse ja konkurentsivõime edendajana. Selles määratletakse kõige olulisemad probleemid, esitatakse standardimise ja standardite kasutamise konkreetsed eesmärgid ja võetakse kokku, mida on komisjon ja asjaomased sidusrühmad juba teinud ja milliseid meetmeid on veel vaja võtta.

2. POLIITILISED EESMÄRGID JA PROBLEEMID

Nagu märgitud varasemates poliitikadokumentides, eelkõige laiapõhjalist innovatsioonistrateegiat[3] ja tööstuspoliitika[4] vahekokkuvõtet käsitlevates teatistes, on uuendustegevus väga oluline, et lahendada Euroopa Liidu põhiprobleeme. **Standardimise osakaalu suurendamine uuendustegevuses on tähtis Euroopa püüdlustes lahendada majanduslikke, keskkonnaalaseid ja sotsiaalseid probleeme.** Standardite puudumine, uute standardite piiratud ülevõtmine või olemasolevate standardite aeglane ajakohastamine takistavad uuendustegevust, samas kui elujõuline ja tugev standardimine võib kiirendada uuenduste jõudmist kohalikule ja maailmaturule.

Sellised arengud nagu kiiremad turutsüklid, tehnoloogiate lähendamine ja suund üleilmsete turgude poole seavad kahtluse alla praegused Euroopa ja rahvusvahelised standardimudelid. Põhjuseks on asjaolu, et standardimist tähtsaks strateegiaks pidavad uued majandusjõud suurendavad rahvusvahelist konkurentsi standardimise valdkonnas. **Standardimine peab selle muutunud keskkonnaga kohanduma ja samaaegselt tugevdama oma rolli uuendustegevuse ja konkurentsivõime toetamise vahendina.**

3. STANDARDIMISE MÕJU UUENDUSTEGEVUSELE JA KONKURENTSIVÕIMELE

Standardimine on tööstuse, tarbijate, ametiasutuste ja teiste huvirühmade vabatahtlik koostöö kokkuleppeliste tehniliste kirjelduste väljatöötamiseks. **Standardimine täiendab turupõhist konkurentsi**, et saavutada teatud eesmärke nagu täiendavate toodete/teenuste ühilduvus, ja leppida kokku katsemeetodites ning ohutus-, tervishoiu-, korraldus- ja keskkonnanõuetes. Standardimine puudutab ka avalikkuse jaoks tähtsaid teemasid, eriti kui

---

1 http://www.eu2006.fi/news_and_documents/conclusions/vko50/en_GB/1165932111543/

2 Euroopa Parlamendi 24. mai 2007. aasta resolutsioon „Teadmiste rakendamine praktikas: ELi laiapõhjaline innovatsioonistrateegia".

3 KOM(2006)502 (lõplik) „Teadmiste rakendamine praktikas: ELi laiapõhjaline innovatsioonistrateegia".

4 KOM (2007)374 „Tööstuspoliitika vahekokkuvõte. Panus ELi majanduskasvu ja tööhõive strateegiasse"

kõne all on ohutuse, tervise, turvalisuse ja keskkonnaga seotud küsimused. Lisaks sellele peab standardimisprotsess olema kooskõlas Euroopa konkurentsieeskirjadega.

Esialgu võib tunduda, et standardimine, mis loob tavaliselt ettearvatavuse ja võrdse mänguruumi, on vastuolus uuendustegevusega, mis seisneb just muutustes ja omanäolisuses. Sidusrühmadega konsulteerimine aga kinnitas, et **dünaamiline standardimine on uuendustegevuse oluline aktivaator.** See avaldub järgmiselt:

a) Standardid, mis väljendavad tehnika taset annavad uuendajatele **võrdsed võimalused** lihtsustades ühilduvust ja konkurentsi uute ja olemasolevate toodete, teenuste ja protsesside vahel. Standardid tekitavad tarbijas usalduse uute toodete ohutuse ja toimivuse suhtes ning võimaldavad eristada tooteid normeeritud menetluste järgi.

b) Uute standardite väljatöötamine on vajalik ka selleks, et **aidata kaasa uute turgude tekkimisele** ja komplekssete süsteemide juurutamisele, näiteks Interneti levikule.

c) **Standardite kasutamine** aitab kaasa teadmiste levitamisele ja lihtsustab tehnoloogia kasutamist. See võib omakorda kannustada uuendustegevust, eelkõige mittetehnoloogilist uuendustegevust teenuste sektoris.

Aktiivne tegevus rahvusvahelise standardimise valdkonnas aitaks Euroopal kasu saada oma juhtivast rollist uutel turgudel ja saada esimese tegutseja eelise üleilmsetel turgudel.

Enamik uuendustegevuse standardite eelistest ilmneb alles siis, kui standardid vastavad turu nõudmistele ja neid rakendatakse tõhusalt. **Standardite tegelik kasutamine jääb vabatahtlikuks** ning sõltub erinevate turul tegutsejate arusaamadest, huvidest ja tahtest standardeid kasutada. Kui standardeid ei arvestata piisavalt, võib selle põhjuseks olla nende väljaarendamise ebasobiv ajastus, vähene märgatavus või konkureerivate standardite olemasolu, mis loob ebakindlust.

Euroopa huvirühmad osalevad standardimisprotsessis nii ametlikult kui ka mitteametlikult. Ametlik standardimine toimub kolmel tasandil: riiklikud standardiametid, kolm Euroopa Standardiorganisatsiooni (ESOd[5]) ja rahvusvahelised organisatsioonid[6]. Euroopa Standardiorganisatsioone on ametlikult tunnustatud ELi direktiiviga 98/34/EÜ[7]. Ametlikus standardimises osaleb ka tööstus sadade foorumite ja konsortsiumide kaudu, mis erinevad üksteisest kestuse, käsitletavate valdkondade ja territoriaalse katvuse poolest, mis on tihti üleilmne ja ei ole seetõttu alati kooskõlas ametliku standardimise kolmeastmelise struktuuriga.

Euroopa Liit teeb aktiivset standardimispoliitikat, mis edendab standardimist eesmärgiga toetada paremat õigusloomet[8] ja Euroopa konkurentsivõimet. Ametlik Euroopa standardimine on olnud väga oluline toetamaks ühist kaubaturgu käsitlevaid uue lähenemisviisi õigusakte.

---

5 CEN enamike valdkondade jaoks, CENELEC elektrotehnika valdkonna jaoks ja ETSI telekommunikatsiooni jaoks.

6 IEC elektrotehnika valdkonnas, ITU telekommunikatsiooni valdkonnas ja ISO enamikes muudes valdkondades, aga ka Rahvusvaheline Tsiviillennundusorganisatsioon, Codex Alimentarius, UN-CEFACT jt.

7 EÜT L 204, 21.7.1998, lk 37.

8 Komisjoni teatis KOM (2004)674 Euroopa standardimise tähtsusest Euroopa poliitika ja seadusandluse raames.

Selline õigusloome on aidanud kaasa uuendussõbralike eeskirjade loomisele, kus huvitatud isikud töötavad välja õigusnorme järgida aitavad tehnilised kirjeldused, mida kohandatakse tehnika arenguga. Õigusloomet toetavate vabatahtlike standardite kasutuselevõtt muudes sektorites aitab kõrvaldada uuendustegevuselt regulatiivseid takistusi.

Teenuste sektoris on standardeid ikka veel vähe, sest teenused on oma olemuselt väga erinevad ja mittemateriaalsed. Lisaks sellele on ka peamiste osalejate, VKEde, juurdepääs neile raskendatud. Seepärast on vaja põhjalikumalt analüüsida, mil viisil saavad standardid kaasa aidata uuendustegevusele teenuste turul ja nende turgude arengule.

4. STANDARDITE ROLL UUENDUSTEGEVUST TOETAVATE PRIORITEETSETE MEETMETE PUHUL

Kuigi enamik standardeid töötatakse välja turul tegutsejate algatusel, loodab EL, et standardimisel on **oluline osa järgmiste uuendustegevust toetavate prioriteetsete meetmete puhul:**

(1) Säästlik tööstuspoliitika: selle eesmärk on suurendada toodete, protsesside ja teenuste energia- ja ressursitõhusust ning Euroopa tööstuse konkurentsivõimet. Standardimisel on oluline roll, et võimaldada ökoinnovatsiooni ja keskkonnatehnoloogiate kasutuselevõttu ning lihtsustada nende levimist ühisturul ja nende jõudmist maailmaturgudele[9]. Lisaks sellele on vaja tulemuslikkuse võrdlusandmeid ja laialdasemat märgistuse kasutamist, et teavitada tarbijaid toote omadustest ja tunnustada eesrinnas olijaid.

Komisjon esitab taotlused standardite väljatöötamiseks, mis toetavad direktiivi 2005/32/EÜ energiat tarbivate toodete ökodisaini kohta, kasvuhoonegaaside heitmete mõõtmist, taastuvenergia kasutuselevõttu, energiamajanduse parandamist ja teisi säästliku tööstuspoliitika ning säästliku tootmise ja tarbimise tulevaste algatustega seotud eesmärke.

(2) **Juhtivad turud:** juhtivate turgude algatuse[10] eesmärk on kiirendada uuenduslike turuvaldkondade teket[11] uuenduspoliitika vahendite tiheda kooskõlastamise kaudu. Standardimine on nimetatud algatuse edu tagamise üks põhielementidest: Euroopa juhtpositsioon üleilmselt tunnustatud standardite väljatöötamisel ning jõuline lähenemine edendaks selliste turgude kasvu nii Euroopas kui ka väljaspool. Võtmaks arvesse **õige ajastuse tähtsust** sellistel turgudel, tuleb erilist tähelepanu pöörata standardimisprotsessi kiirendamisele, et saavutada rahvusvahelist tunnustust.

Komisjon esitab taotluse juhtivaid turge toetavate standardite väljatöötamiseks ja arutab koos sidusrühmadega, millised standardid vastavad ajastuse ja rahvusvahelise perspektiivi nõudele kõige paremini.

---

9 KOM (2004)38 Euroopa Liidu keskkonnatehnoloogia tegevuskava sisseviimise kohta.

10 KOM (2007)860 „Juhtivate turgude algatus Euroopas" .

11 Sellised valdkonnad nagu e-tervishoid, säästev ehitus, ringlussevõtt ja taastuvenergia.

(3) **Riigihanked:** standardite asjakohane kasutamine riigihangete puhul võib edendada uuendustegevust ja annab ametiasutustele oma ülesannete täitmiseks vajalikud vahendid. Konkreetsete tehniliste lahenduste ettekirjutamise asemel võimaldavad tehnoloogia seisukohalt neutraalsed standardid tellijatel rõhuda suuremale tulemuslikkusele ja talitlusnõuetele (nt keskkonnaaspektidele või üldisele kättesaadavusele). See soodustab selliste uuenduslike tehnoloogiate otsimist, mis annaksid pikaajalises perspektiivis parima hinna ja kvaliteedi suhte ning tagaksid samal ajal ohutuse ja ühilduvuse.

Tüüpiline näide on kaitsepoliitika valdkond, kus riiklikud ametiasutused kasutavad liiga tihti üksteisest erinevaid riiklikke standardeid, mis takistavad uuendustegevust ja uuenduste levikut turul. Tsiviil- ja militaarvahendite kombineerimine mitmeotstarbeliste standardite kasutuselevõtu kaudu ja kaitsealaste riigihangete standardite ühtlustamine võib suurendada tõhusust ja anda suuremad stiimulid uuendustegevuseks.

- *Komisjon edendab juhiste ja heade tavade kasutamist[12] Euroopa haldusasutuste kõikidel tasanditel, et innustada uuendustegevust riigihangete kaudu.*
- *Euroopa kaitsevarustuse turu algatuse täiendusena palus komisjon CENil välja töötada Euroopa kaitsehangete käsiraamatu ning soovitab liikmesriikidel seda kasutada.*

(4) Info- ja sidetehnoloogia kasutamine tööstuses ja haldusasutustes: oluline on parandada Euroopa majanduse konkurentsivõimet info- ja sidetehnoloogia tõhusama kasutamise kaudu ja selleks on vaja standardeid. Standardid on olulised ka info-ja sidetehnoloogia sotsiaalsete rakenduste puhul, nagu e-identiteet, e-tervishoid ja RFID[13].

Võttes arvesse hiljuti avaldatud uurimust „Study on the specific policy needs for ICT standardisation"[14] on peamised teemad info- ja sidetehnoloogia standardimispoliitika läbivaatamisel järgmised:

a) info- ja sidetehnoloogia standardeid väljatöötavate organite parem integreerimine ELi standardimissüsteemi, et võimaldada ELi info- ja sidetehnoloogia poliitikal kasu saada nende foorumite ja konsortsiumide ekspertteadmistest;

b) poliitilise dialoogi platvormi loomine kõigi info- ja sidetehnoloogia standardimisprotsessi huvirühmade jaoks;

c) vajadus käsitleda teisi aspekte nagu ühilduvuse katsetamine, juurdepääs standarditele ja intellektuaalomandi õigustega seotud küsimused, et võimaldada standardite kiiret ülevõtmist turulahenduste raames.

---

12 Siinkohal on eriti oluline dokument SEK 2007(280) „Guide on dealing with innovative solutions in public procurement, and ongoing Europe Innova networks", *http://www.europe-innova.org*

13 Raadiosagedustuvastus.

14 http://ec.europa.eu/enterprise/ict/policy/standards/piper/full_report.pdf

Pärast konsulteerimist sidusrühmadega püüab komisjon 2008. aastal jõuda kokkuleppele, kuidas tuleks info-ja sidetehnoloogia standardimispoliitika läbi vaadata. Sellele järgnevad meetmete ettepanekud eelkõige nõukogu otsuse nr 87/95/EÜ (standardimise kohta infotehnoloogia ja telekommunikatsiooni valdkonnas) võimaliku läbivaatamise kohta..

Standardid peaks võimaldama uuendustegevust ka muudes kui ülalnimetatud valdkondades, eelkõige valdkondades, kus standardimisvajadused on kindlaks tehtud Euroopa tehnoloogiaplatvormil ja ühiste tehnoloogiaalgatuste raames. Asjakohased näited on ***Space, Galileo ning kütuseelementide, vesiniku-*** ja ***nanotehnoloogia.***

5. KUIDAS SUURENDADA STANDARDIMISE OSAKAALU UUENDUSTEGEVUSES JA KONKURENTSIVÕIMES

Standardimise võimalike eeliste täielikuks ärakasutamiseks uuendustegevuse toetamisel tuleb seda kohandada uuendustegevuse vajadustega ning see peab vastama üleilmastumisest, uute majandusjõudude esiletõusust ja tehnika arengust tulenevatele väljakutsetele. Euroopa standardimisprotsessi pideva parandamise eest on suures osas vastutavad erasektori huvirühmad, kuid kuna standardimine on tähtis ka avalikkuse jaoks, räägivad kaasa samuti komisjon ja liikmesriigid.

Komisjon on määratlenud järgmised üheksa põhielementi, **mis suunavad ELi standardimispoliitika uuendustegevuse teenistusse:**

(1) Kinnitada turupõhist **standardimist** ja standardite vabatahtlikku kasutamist. Standardimise lisaväärtus tehniliste kirjelduste kindlaksmääramisel seisneb tegelikult erasektoris ja avalikus sektoris tegutsejate vabatahtlikus koostöös.

Komisjon innustab tööstust tegema ja tihendama koostööd uuendustegevust ja konkurentsivõimet toetavate standardite väljatöötamisel, rakendamisel ja kasutamisel.

(2) Tunnustada **nii ametlike kui ka mitteametlike standardite tähtsust** uuendustegevuse jaoks. Vaja on ametlikku standardimisprotsessi, mis austaks avatuse, kaasatuse, läbipaistvuse ja koherentsuse põhimõtteid ja võimaldaks saavutada üksmeelt riikide seisukohtade ja huvitatud osapoolte vahel. Samal ajal on teised standardid, mille on välja töötanud nii tunnustatud standardiorganisatsioonid kui ka muud organisatsioonid, tihti uute tehnoloogiate suhtes avatumad ning mängivad seega olulist rolli nende tehnoloogiate turulejõudmisel. Selleks et ära kasutada mõlema standardiliigi eeliseid, säilitada Euroopa standardimissüsteemi ühtsust ja optimeerida olemasolevate ekspertteadmiste kasutamist, on oluline tõhustada ametlike ja mitteametlike standardiorganisatsioonide vahelise tegevuse koordineerimist. Sellest lähtuvalt tuleb pidada heaks tavaks koostööd mitteametlike standardifoorumitega, mida ETSI on teinud Euroopa tasandil ning ISO ja IEC rahvusvahelisel tasandil.

– *Komisjon kutsub Euroopa Standardiorganisatsioone üles vajadusel välja töötama vähem ametlikke standardeid tööstuse ja kasutajate jaoks.*

– *Komisjon kutsub nii ametlikke kui ka mitteametlikke standardiorganisatsioone üles leidma teid koostöö tegemiseks meetmete kavandamisel ja standardite ülekandmisel sobivaimale tasandile (Euroopa või rahvusvaheline) asjaomasest turust lähtuvalt.*

(3) Keskendumine **üleilmse turu standardite väljatöötamisele.** Euroopa tööstus vajab standardeid, mis lubaksid juurdepääsu üha rohkem globaliseeruvatele turgudele. Sellest johtuvalt liigub standardimine rahvusvahelise tasandi suunas, mille puhul on üha olulisem teha standardite loomisel koostööd teiste kaubanduspartneritega. Tööstus peab vastama sellele strateegilisele väljakutsele. Väga tähtis on, et Euroopa tööstus oleks algusest peale kaasatud üleilmsete turgude standardite loomise protsessi. **Euroopa Standardiorganisatsioonid ja riiklikud standardiametid peaksid lihtsustama Euroopa osalemist rahvusvahelises standardimistöös.** Kooskõlastusmehhanismid Euroopa ja rahvusvaheliste standardiorganisatsioonide vahel on juba olemas, mis võimaldab sidusrühmadel otsustada, kas rahvusvahelise standardi väljatöötamisel tuleks juhinduda Euroopa või rahvusvahelisest tasandist. Uute majandusjõudude esiletõus, kes mängivad standardimisprotsessis üha jõulisemalt oma osa, ning Euroopa ekspertide arvu vähenemine mõnedes tööstussektorites muudavad aga vajalikuks tõhustada Euroopa panust rahvusvahelisel tasandil.

Rahvusvahelised standardid on osa tekkivast rahvusvahelisest õiguskorrast, mis põhineb õigusloomet käsitleval koostööl ning standardite ja eeskirjade ühtlustamisel. Seda lähenemist, mis kasvab välja kahepoolsetest valdkondlikest läbirääkimistest kolmandate riikidega[15], tuleks ELi ja tema partnerite, kaasa arvatud arenguriigid, vastastikustes huvides edasi arendada, et vältida olukorda, kus erinevad standardid ja eeskirjad takistavad uuenduste levikut, konkurentsi ja kaubandust.

– *Komisjon tugevdab oma püüdlusi mitmepoolsete lepingute ning kahepoolsete kaubandus- ja õigusalaste dialoogide käigus, et tutvustada vabatahtlikel standarditel põhinevaid õiguslikke mudeleid ning innustada meie kaubanduspartnereid välja töötama ja kasutama rahvusvahelisi standardeid.*
– *Komisjon julgustab Euroopa standardimise valdkonna huvirühmi suurendama oma osalust rahvusvahelises standardimisprotsessis, tegema kaastööd asjaomaste piirkondade standardimismeetmetes ja -poliitikas ning eelkõige tugevdama Euroopa Standardiorganisatsioonide rolli Euroopa panuse tõstmisel rahvusvahelises standardimises.*
– *Lähtudes Euroopa standardiekspertide edukast kogemusest Hiinas, julgustab komisjon Euroopa Standardiorganisatsioone tegema ettepanekuid Euroopa standardimistöö nähtavamaks muutmise kohta ka teistel strateegilistel turgudel ning tegema koostööd, et kindlaks määrata standardimiseelse teabevahetuse menetlused asjaomaste piirkondadega.*

(4) Lihtsustada **uute teadmiste kaasamist standarditesse**, eelkõige riiklikult rahastatavate teadus- ja arendustegevuse programmide, sealhulgas TTA[16]

---

15 KOM (2007)581 „Euroopa huvi: Edukas toimetulek üleilmastumise ajajärgul".
16 TTA: teadusuuringud ja tehnoloogiaarendus

ühenduse raamprogrammi ning konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammi raames saadud teadmisi. Kuigi vaid mõnede teadus- ja arendustegevuse projektide tulemused on standardimise seisukohalt huvipakkuvad, võib nende süstemaatiline jälgimine ja asjaomaste standardiorganisatsioonidega teadmiste vahetamise lihtsustamine kiirendada uute teadmiste rakendamist tööstuses ja kaubanduses.

Teadusuuringute Ühiskeskus viib juba läbi normide kehtestamisele eelnevaid ja sellega samaaegseid teadusuuringuid mitmetes valdkondades, sealhulgas ehitus, bioteadused, bio- ja ökotehnoloogiad. See tegevus on kaasa aidanud mitmete standardite (kaasa arvatud mõõtestandardid) ning uuenduslike toodete ja teenuste väljaarendamisele. Neid püüdlusi tuleb jätkata ja edendada.

Ühiste mõõte- ja kontrollstandarditega tõhusa Euroopa metroloogia loomiseks peavad liikmesriigid ja ühendus koostööd tegema. Siinkohal on oluliseks verstapostiks riiklike metroloogiainstituutide assotsiatsiooni loomine 2007. aastal (Euramet e.V.) ja Euroopa metroloogia teadusprogramm, mida võib vaadelda kui EÜ lepingu artikli 169 kohast algatust seitsmenda teadusuuringute raamprogrammi raames.

- *Teadusuuringute ja uuendustegevusega tegelevad ametiasutused peavad hindama järgmisi meetmeid:*
  - *konkreetsete stiimulite loomine, et standardimisküsimusi võetaks arvesse avalik-õiguslike teadusasutuste ning TTA ja uuendustegevuse kaasrahastatud projektide töökavades;*
  - *standardimisalase koolituste korraldamine TTA ja uuendustegevuse programmide hindajatele ja haldajatele;*
  - *süsteemne tegevus, et luua foorum standardimise seisukohalt oluliste teadusprojektide ja standardimisega tegelevate inimeste jaoks eelkõige sellistes prioriteetsetes valdkondades, mis on välja valitud juhtivate turgude, ühiste tehnoloogiaalgatuste ja tehnoloogiaplatvormi jaoks;*
- *standardiorganisatsioonidel palutakse lihtsustada teadlaste juurdepääsu avaldatud standarditele.*
- *Euroopa Standardiorganisatsioone kutsutakse üles koostama ühine ettepanek tehnikajärelevalve ja abiteenistuse loomiseks, et lihtsustada TTA ning konkurentsi ja uuendustegevuse raamprogrammide tulemuste kasutamist standardimises. Komisjon on valmis kaaluma sellise ettepaneku rahalist toetamist.*

(5) Lihtsustada **kõikide huvitatud sidusrühmade, eelkõige VKEde**, aga ka kasutajate/tarbijate ning teadlaste **ligipääsu standardimisele**. Standardimine on võimas vahend levitamaks teavet tehnika uusimate arengute kohta VKEde hulgas ning lihtsustada tarbijate kaasamise kaudu uuenduste ülevõtmist turul. Nende võimaluste kasutamist takistab aga tihti asjaolu, et standardid on

koostatud väga keeruliselt, standardimisprotsessis osalemine võtab kaua aega ning standardimistoode on kulukas.

EL toetab VKEde osalemist standardimisprotsessis Euroopa tasandil. Lisaks sellele võimaldavad nii seitsmenda teadus- ja arendustegevuse ühenduse raamprogrammi (2007–2013) rahastamiskavad „Teadusuuringud VKEde huvides" ja „Teadusuuringud VKEde assotsiatsioonide huvides" kui ka muud Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika raames väljaarendatud mehhanismid osaleda standardimisprotsessis ja aidata VKEdel järgida uusi standardeid. Kavandatakse järgmisi meetmeid:

- *Komisjon suurendab rahalist toetust märkimisväärselt, et toetada VKEde standardimisprotsessi kaasamise koordineerimist. Kavandatava väikeettevõtete seaduse (Small Business Act) ettepanekuga näeb komisjon ette tingimused, et toetada liikmesriike nende püüdlustes kaasata VKEd standardimisprotsessi riiklikul tasandil, mis on enamike VKEde jaoks kõige sobivam tasand.*
- *Komisjon kutsub standardiorganisatsioone üles tunnustama täielikult „mõtle esmalt väikestele" põhimõtet, pidades silmas eelkõige standardimisprotsessi läbivaatamist, et suurendada standardimistegevuse läbipaistvust ning parandada osalevate VKEde ja kasutajate kulude-tulude tasakaalu. Komisjon innustab Euroopa Standardiorganisatsioone püüdlema selle poole, et kõik standardimisprotsessis osalejad oleksid õiglaselt ja tasakaalustatult esindatud.*
- *VKEd peaksid ennast VKEde assotsiatsioonide ja riiklike ühingute abil paremini organiseerima ja oma huve standardimisprotsessis paremini kaitsma, saades institutsionaalset ja rahalist toetust riiklikelt ametiasutustelt.*

Standarditele juurdepääsu puhul on VKEd ja ka teised sidusrühmad märkinud, et üheks probleemiks on standardite hind. Mõned standardiorganisatsioonid on otsustanud oma standardeid tasuta avaldada, näiteks ETSI ja ITU kõiki ning CEN ja CENELEC teatavaid oma standardeid. Tõendid näitavad, et selline tava on leidmas järgijaid. Probleeme tekitab ka see, et standardid ei ole saadaval iga riigi keeles, liiga palju on standarditevahelisi ristviiteid ning raske on määratleda, milline standardite rühm on oluline teatava toote või protsessi jaoks.

- *Komisjon soovitab standardiorganisatsioonidel avaldada süsteemselt Euroopa Standardite lühikokkuvõtteid juurdepääsupiiranguid kehtestamata.*
- *Komisjon uurib praegu Euroopa standardimisele juurdepääsu. Euroopa ja riiklikke standardiorganisatsioone kutsutakse üles esmajärjekorras läbi vaatama standarditele juurdepääsu tingimusi ning koostöös liikmesriikide ja komisjoniga oma ärimudelit, et muuta standarditele juurdepääs odavamaks. Lõplik eesmärk on võimaldada tasuta juurdepääs standarditele, mis on välja töötatud ELi õigusaktide ja meetmete toetuseks.*

(6) ELi poliitikas tuleb rohkem tegeleda **standardite tõhusa rakendamise ja kasutamise** takistustega, nagu vähene läbipaistvus, keerulisus, ebakindlus standardi vastavuse või konkureerivate standardite olemasolu suhtes.

Komisjon toetab veelgi rohkem standardite uuenduslikesse toodetesse ja äritavadesse ülevõtmise koordineerimist Europe INNOVA standardimise võrgustike kaudu.

(7) **Intellektuaalomandi õigused** ja standardimine toetavad mõlemad uuendustegevust ja lihtsustavad tehnoloogia levikut. Kuna nad toetavad ühise eesmärgi saavutamist erineval viisil, tuleks tähelepanu pöörata intellektuaalomandi õiguste ja standardimise omavahelistele seostele.

Komisjon toetab seisukohta, et kõigil peaks olema standarditele juurdepääs ja kõik peaksid neid rakendama, kusjuures arvestada tuleks standardimisprotsessis standardite seisukohalt olulisi intellektuaalomandi õigusi, mille eesmärk on saavutada tasakaal standardite kasutajate huvide ja intellektuaalse omandi omanike õiguste vahel. Euroopa Komisjoni, EFTA ja Euroopa Standardiorganisatsioonide vahelise koostöö juhistes[17] on Euroopa Standardiorganisatsioonid võtnud endale kohustuse tagada, et kõik turul tegutsejad võivad standardeid – kaasa arvatud nendega seotud intellektuaalomandi õigusi – õiglastel, mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel kasutada. Siiski tuleb standardimisprotsessis osalejatel, kaasa arvatud riiklikud ametiasutused, tegeleda eelkõige info- ja sidetehnoloogia valdkonnas intellektuaalomandi õiguste ja standardite koosmõjust tekkinud probleemidega.

- *Komisjon kutsub Euroopa Standardiorganisatsioone jätkama õiglase, mõistliku ja mittediskrimineeriva põhimõtte järgimist ja töötama välja mehhanismid standardimisprotsessi kuritarvitamise vältimiseks.*
- *Komisjon käivitab uuringu, et analüüsida intellektuaalomandi õiguste ja standardite omavahelisi seoseid.*

(8) Tugev Euroopa standardimissüsteem on tähtis Euroopa tööstuse, valitsuste ja kodanike jaoks. **Standardimise eest Euroopas vastutavad Euroopa Standardiorganisatsioonid ja nende praegune reformiprotsess** väärib erilist tähelepanu. ETSI jätkab oma 2004. aasta kõrgetasemelise kontrollirühma soovituste rakendamist ning CEN ja CENELEC alustavad FLEX (Future Landscape of European Standardisation) projekti esimeste soovituste rakendamist. Need algatused on ajakavaga kooskõlas. Euroopa Standardiorganisatsioonid ja nende liikmed vastutavad loomulikult selle eest, et enamik eelnimetatud küsimustest leiaksid nende reformiprotsessis käsitlemist.

[17] CEN, CENELECI , ETSI , Euroopa Komisjoni ja Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni vahelise koostöö üldised juhised, allakirjutatud 28. märtsil 2003. ELT C 91, 16.4.2003, lk 7.

Komisjon innustab Euroopa Standardiorganisatsioone olema oma reformikavades ambitsioonikas ja tegelema eelkõige järgmiste küsimustega:

a) *sidusrühmad tuleks vajadusel kaasata tugevamini ametlikku standardimistegevuse juhtimisse Euroopa tasandil;*

b) praegune standardite väljatöötamise kord tuleks läbi vaadata, et standardimisprotsessi veelgi kiirendada, tagada eelnev prioriteetide seadmine käsitletavates küsimustes, mis määratakse kindlaks tööstuse ja kasutajate vajadustest lähtudes, ning teha kindlaks, millised standardid on vaja välja töötada. Komisjon kutsub Euroopa Standardiorganisatsioone ja rahvusvahelisi standardiorganisatsioone üles eelistama uutes standardimistegevustes Euroopa tasandit ning vältima sel viisil riiklikul tasandil tehtavast eeltööst tingitud võimalikke viivitusi;

c) tehnoloogiate lähendamine ning info- ja sidetehnoloogia kasutamine paljudes muudes tehnikavaldkondades nõuab nende standardimisasutuste vahelist koostööd, kes muidu olid vastutavad ainult ühe konkreetse (elektrotehnika, telekommunikatsioon ja muud tehnoloogiad) valdkonna eest. Komisjon kutsub Euroopa Standardiorganisatsioone üles looma standardimistegevuse jaoks ühiseid struktuure, nagu ühine tehnikakomitee, sellistes valdkondades, kus tehnoloogiad üksteisele lähenevad;

d) Euroopa identiteedi ja Euroopa standardiseerimise nähtavust nii Euroopa kui ka maailmatasandil tuleb suurendada;

e) komisjon toetab koostöös liikmesriikidega Euroopa Standardiorganisatsioonide reformiprotsessi Euroopa Standardiorganisatsioonide ja asjaomaste sidusrühmadega peetava dialoogi jätkumise raames.

(9) Euroopa standardimistegevus peab muutuma vastavalt Euroopa majanduse ja ühiskonna uutele vajadustele ning järskudele muutustele rahvusvahelises poliitikas ja majanduskeskkonnas. Komisjon kutsub kõiki standardimisprotsessis osalejaid üles tegema koostööd käesolevas teatises kavandatud meetmete rakendamisel. Võttes arvesse praegusi ja tulevasi muutusi, on vaja põhjalikult tegeleda Euroopa standardimise kohaldamisala ja rolliga järjest üleilmsemas kontekstis, kusjuures vaja võib olla muuta ka standardimise olemasolevat õiguslikku raamistikku.

Komisjon loob kõrgetasemelise eksperdirühma, et teha kindlaks Euroopa standardimise tulevane kohaldamisala ja roll ning töötada välja strateegilised soovitused järgmise aastakümne jaoks.

6. JÄRELDUSED JA EDASINE TEGEVUS

Komisjon ootab, et kõik Euroopa standardiorganisatsioonid, tööstus ja standardimisprotsessi huvirühmad kaaluksid käeolevas teatises nimetatud meetmeid. ELi initsiatiivide ja dialoogide raames arutab komisjon liikmesriikide, tööstuse, standardiorganisatsioonide ja teiste asjaomaste sidusrühmadega, kuidas kõige paremini saavutada käesolevast teatises nimetatud eesmärke. Nende arutelude põhjal ajakohastatakse praegust Euroopa standardimise tegevuskava[18].

[18] http://ec.europa.eu/enterprise/standards_policy/action_plan/index.htm

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU NIMETUS:

Komisjoni teatis nõukogule, Euroopa Parlamendile ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele „Standardimise osakaalu suurendamine Euroopa uuendustegevuses”.

2. TEGEVUSPÕHISE JUHTIMISE / EELARVESTAMISE RAAMISTIK

2.1 Kaupade ja valdkondlike tegevuspõhimõtete siseturg
2.2 Konkurents, tööstuspoliitika, uuendustegevus ja ettevõtlus

3. EELARVEREAD

3.1. Eelarveread (tegevusassigneeringute read ja nendega seonduvad tehnilise ja haldusabi read (endised B..A read)), sh järgmised nimetused:

a) 02.03.04 Standardimine
02.01.04.02 Standardimine, halduskorralduskulud
b) 02.02.01 CIP (ENTR)

3.2. Meetme ja finantsmõju kestus:

Pidev / finantsmõju ei ole (eelarvevahendite suurendamine ei ole vajalik)

3.3. Eelarve tunnusjooned:

Eelarve-rida	Kulu liik		Uus	EFTA osamaks	Taotlejariikide osamaksud	Finants-perspektiivi rubriik
020304	Mitte-kohustus-lik	Liigendatud 19/20	EI	EI	EI	**Nr** 1a
020201	Mitte-kohustus-lik	Liigendatud /	EI	JAH	JAH	**Nr** 1a
02010402	Mitte-kohustus-lik	Liigendamata	EI	EI	EI	**Nr** 1a

[19] Liigendatud assigneeringud.
[20] Liigendamata assigneeringud.

4. ÜLEVAADE VAHENDITEST

4.1. Rahalised vahendid

4.1.1. Ülevaade kulukohustuste assigneeringutest ja maksete assigneeringutest

(Komisjoni teatises ettenähtud tegevused kaetakse olemasolevate programmide vahenditest; kavandatavate meetmete juurutamiseks ei nähta ette eelarveliste vajaduste muutust)

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Kulu liik	Jao nr		2008	2009	2010	2011	2012	Aasta 2013 jj	Kokku
Tegevuskulud (020304 ja 020201)									
Kulukohustuste assigneeringud 020201 Kulukohustuste assigneeringud 020304	8.1.	a	1,0 18,5	2,65 20,5	2,65 23,00	2,65 24,00	2,65 24,5	2,65 24,5	
Maksete assigneeringud 020201 Maksete assigneeringud 020304		b	1,0 20,4	2,65 20,5	2,65 23,00	2,65 24,00	2,65 24,5	2,65 24,5	
Võrdlussummas sisalduvad halduskulud[21] (02010402)									
Tehniline ja haldusabi (liigendamata assigneeringud)020304	8.2.4.	c	0,3	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	
VÕRDLUSSUMMA KOKKU									
Kulukohustuste assigneeringud		a+c	**19,8**	**23,65**	**26,15**	**27,15**	**27,65**	**27,65**	
Maksete assigneeringud		b+c	**21,7**	**23,65**	**26,15**	**27,15**	**27,65**	**27,65**	

[21] Kulud, mis kuuluvad jaotise xx artikli xx 01 04 alla.

Võrdlussummast välja jäävad halduskulud[22]

Personalikulud ja nendega seonduvad kulud (liigendamata assigneeringud)	8.2.5.	d	Puudub						
Võrdlussummast välja jäävad halduskulud, v.a personalikulud ja nendega seonduvad kulud (liigendamata assigneeringud)	8.2.6.	e	Puudub						

Meetme soovituslik finantskulu kokku

Kulukohustuste assigneeringud (sh personalikulud) KOKKU		a+c+d+e	**19,8**	**23,65**	**26,15**	**27,15**	**27,65**	**27,65**	
Maksete assigneeringud (sh personalikulud) KOKKU		b+c+d+e	**21,7**	**23,65**	**26,15**	**27,15**	**27,65**	**27,65**	

4.1.2. Kooskõla finantsplaneeringuga

☑ Ettepanek vastab olemasolevale finantsplaneeringule

4.1.3. Finantsmõju tuludele

☑ Ettepanekul puudub finantsmõju tuludele

4.2. Täistööajale taandatud personal (sh ametnikud, ajutine personal ja koosseisuväline personal), vt täpsemalt punktist 8.2.1.

Aastane vajadus	aasta n	n + 1	n + 2	n + 3	n + 3	n + 5 jj
Personal kokku	Puudub					

Ettepanek ei mõjuta personali.

5. TUNNUSJOONED JA EESMÄRGID

5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetav vajadus

Teatises antakse teada mitmest tegevusest, mille jaoks on vajalik finantseerimine ühenduse eelarvest:

a) tegevused, mida finantseeritakse eelarveridadest 020304 „Standardimine" ja 02010402 „Standardimine, halduskorralduskulud":

[22] Kulud, mis kuuluvad peatüki xx 01 alla, välja arvatud artiklid xx 01 04 ja xx 01 05.

* standardimisprogrammide loomine ja rakendamine säästva tööstuspoliitika ja juhtivate turgude toetamiseks (säästev ehitus, e-tervis, kaitsetekstiilid, biotooted, taaskasutus, taastuvenergia, jne…);

* Euroopa standardimistegevuse nähtavamaks muutmine, eelkõige strateegiliselt olulistel turgudel;

* Euroopa standardiorganisatsioonide tegevused, mis on seotud tehnoloogiaseire ja kasutajatoega.

b) tegevused, mida finantseeritakse eelarvereast 020201 CIP (ENTR): suurendada rahalist toetust, et Euroopa tasandil koordineerida VKEde osalemist standardimisprotsessis. Komisjoni 10. detsembri 2007. aasta otsuses eraldati 1 miljon eurot, millega luuakse ettevõtluse ja uuendustegevuse tööprogramm aastaks 2008. Järgnevatel aastatel tuleb seda summat suurendada kuni 2,65 miljonini aastas (soovituslik summa).

Eespool nimetatud meetmeid [a ja b] finantseeritakse krediidi ümberjaotamise teel eespool nimetatud eelarveridades ilma olemasolevat mitmeaastast finantsplaneeringut muutmata.

5.2. Ühenduse meetme lisandväärtus, ettepaneku seotus ja kooskõla muude finantsmeetmetega ning võimalik koostoime

Ühenduse kaasfinantseerimine võimaldab standardiorganisatsioonidel nõutud tähtaja jooksul koostada vajalikud Euroopa standardid.

Tehnoloogiaseire ja kasutajatoega seotud tegevuste kaasfinantseerimine võimaldab rajada ja ülal pidada tehnoloogiaseire Euroopa infrastruktuuri, mida on võimalik kasutada standardimisel, ning soodustab teadusuuringute tulemuste kasutamist standardimisel.

Suurem rahaline toetus VKEde osalemisele parandab Euroopa VKEde juurdepääsu standardimistegevustele Euroopa ja rahvusvahelisel tasandil ning loob riiklikul tasandil sünergiat VKEde vahendajate osalemise tõttu.

5.3. Ettepaneku eesmärgid, oodatavad tulemused ja nendega seonduvad näitajad tegevuspõhise juhtimise raames

Eelnimetatud tegevuste eesmärk on soodustada rahvusvaheliste ja Euroopa standardite loomist ja kasutamist huvirühmade poolt peamistes uuendusvaldkondades. Euroopa huvirühmade, sealhulgas VKEde õigeaegne osalemine ja panus aitab kaasa Euroopa tööstuse konkurentsivõime paranemisele. Näitajad: asjakohaste standardimiskavade täideviimine; standardite avaldamine; uute teemade kaasamine standardimisse, võttes arvesse teaduslike uuringute tulemusi.

5.4. Rakendusmeetod (soovituslik)

☑ ***Tsentraliseeritud haldamine***

☑ otse, haldajaks on komisjon

6. JÄRELEVALVE JA HINDAMINE

6.1. Järelevalvekord

6.2. Hindamine

6.2.1. Eelhindamine

Finantseeritud meetmete eelhindamine viiakse läbi kooskõlas iga meetme finantseeskirjadega.

6.2.2. Vahe- ja järelhindamise järel võetavad meetmed (varasematest samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid)

Ei kohaldata

6.2.3. Edasise hindamise tingimused ja sagedus

Iga 5 aasta järel kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 2006. aasta otsuse 1673/2006/EÜ artikli 6 lõikega 2.

7. PETTUSEVASTASED MEETMED

Otsuse 1673/2006/EÜ artikli 7 kohaldamine

8. ANDMED VAHENDITE KOHTA

8.1. Ettepaneku eesmärgid nende finantskulu järgi

Puudub

8.2. Halduskulud

8.2.1. Ametikohtade arv ja liigid

Ametikoha liik		Meetme haldamiseks vajalik olemasolev ja/või täiendav personal (**täistööajale taandatud ametikohtade arv**)					
		aasta n	aasta n+1	aasta n+2	aasta n+3	aasta n+4	aasta n+5
Ametnikud või ajutine personal[23] (XX 01 01)	A*/AD	Puudub					
	B*, C*/AST	Puudub					
Art XX 01 02 kohaselt rahastatav personal[24]		Puudub					
Art XX 01 04/05 kohaselt rahastatav muu personal[25]		Puudub					
KOKKU							

8.2.2. Meetmest tulenevate ülesannete kirjeldus

Puudub

8.2.3. Ametikohtade jaotus (koosseisuline personal)

[23] Ametikoha kulud EI OLE kaetud võrdlussummast.
[24] Ametikoha kulud EI OLE kaetud võrdlussummast.
[25] Mille kulud sisalduvad võrdlussummas.

8.2.4. Võrdlussummas sisalduvad muud halduskulud (XX 01 04/05 – Halduskorralduskulud) VAATA PUNKT 4.1 c)

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Eelarverida (number ja nimetus)	Aasta 2008	Aasta 2009	Aasta 2010	Aasta 2011	Aasta 2012	Aasta 2013 jj	KOKKU
1 Tehniline ja haldusabi (sh sellega seonduvad personalikulud)							
Täitevasutused[26]							
Muu tehniline ja haldusabi	0,3	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	
- sise-							
- välis-							
Tehniline ja haldusabi kokku							

8.2.5. Võrdlussummast välja jäävad personalikulud ja nendega seonduvad kulud

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Ametikoha liik	aasta n	aasta n+1	aasta n+2	aasta n+3	aasta n+4	aasta n+5 jj
Ametnikud ja ajutine personal (XX 01 01)	Puudub					
Art XX 01 02 kohaselt rahastatav personal (abiteenistujad, riikide lähetatud eksperdid, lepinguline personal jne) (täpsustada eelarverida)	Puudub					
(Võrdlussummast VÄLJA jäävad) personalikulud ja nendega seonduvad kulud kokku	**Puudub**					

Arvestus – ***Ametnikud ja ajutine personal***

Puudub

[26] Viidata tuleb konkreetsele asjaomas(t)e täitevasutus(t)e finantsselgitusele.

Arvestus – Art XX 01 02 kohaselt rahastatav personal

Puudub

8.2.6. Võrdlussummast välja jäävad muud halduskulud

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	aasta n	aasta n+1	aasta n+2	aasta n+3	aasta n+4	aasta n+5 jj	KOKKU
XX 01 02 11 01 – Lähetused	puudub						
XX 01 02 11 02 – Koosolekud ja konverentsid	puudub						
XX 01 02 11 03 – Komiteed[27]	puudub						
XX 01 02 11 04 – Uuringud ja konsultatsioonid	puudub						
XX 01 02 11 05 – Infosüsteemid	puudub						
Muud halduskulud kokku (XX 01 02 11)	puudub						
3 Muud halduslikuiseloomuga kulud (täpsustada, lisades viite eelarvereale)	puudub						
Halduskulud kokku, v.a personalikulud ja nendega seonduvad kulud (jäävad võrdlussummast VÄLJA)	puudub						

Arvestus – ***Võrdlussummast välja jäävad muud halduskulud***

[27] Täpsustage komitee liik ja rühm, millesse see kuulub.